

Møtereftrat

Vår referanse: 2021/24709-24
Saksbehandler: Ulrikke Christina Kjær
Dato: 23. februar 2022

Tid:
21.02.2022, Kl. 18.30 – 20.30

Sted:
Stend videregående skole, gymsal

Til stede:
Helen Kvåle - COWI
Håvard Bjordal - Bergen kommune, BKMB
May Britt Hernes - Bergen kommune, BKMB
Ulrikke C. Kjær - Bergen kommune, BKMB
Arne Matthiessen - Bergen kommune, PBE
Astrid Holte - Statsforvalteren i Vestland
Kristin Espeset - Statsforvalteren i Vestland

Forfall:

Ca. 50 fremmøtte deltakere

Åpent informasjonsmøte om miljøkartlegging Rådalen 21.02.2022

Agenda:

1. Velkommen og kort intro fra kommunen – Håvard Bjordal
2. COWI presenterer rapporten – Helen Kvåle
3. Statsforvalters rolle i Rådalen/Hordnes – Astrid Holte
4. Orientering om status i planarbeidet – Arne Matthiessen
5. Skisse til videre miljøkartlegging/oppfølging – May Britt Hernes
6. Eventuelt, spørsmål m.m.

Invitasjon:

Invitasjon ble sendt ut per e-post til Bergen kommunes kontaktliste, samt annonsert i Fanaposten og på kommunens hjemmesider.

1. Velkommen og kort intro fra kommunen – Bergen kommune v/Håvard Bjordal (HB)
HB gav kort informasjon om området, samt Bergen kommunes (BK) rolle her. BK er ansvarlig for etterdrift av Rådalen deponi, eier og drifter av biogassanlegg, planmyndighet, samt har et ansvar for natur og miljø.

Det er opprettet en egen nettside under kommunens sider for miljøkartleggingen i Rådalen. Tilgjengelig informasjon, rapporter, referater mm deles på denne nettsiden.

Lenke: [Bergen kommune - Her finner du all informasjon om miljøkartleggingen](#)

Miljøkartleggingen for Rådalen er nå ferdig. Rapporten er en innsamling og sammenstilling av tilgjengelig informasjon. Vi har ikke tidligere hatt det overblikket over situasjonen i området som vi har fått nå.

2. Cowi presenterer rapporten – Cowi v/Helen Kvåle (HK)

Arbeidet er gjennomført som er stor skrivebordsundersøkelse. Tilgjengelig informasjon er innsamlet og sammenstilt. Det er søkt etter kunnskapshull, og foreslått miljøundersøkelser for å tette disse hullene. Cowi har også kommet med anbefaling til tiltak i rapporten.

HK gjennomgikk funnene i rapporten tema for tema. (*Funnene gjengis kun i korte trekk under. Presentasjonen og rapporten er delt på nettsiden.*)

Forurenset grunn

Deponiene utgjør i stor grad den forurensete grunnen i området. Det er trolig forurenset grunn ved Stavollen skytebane (bly), men skytebaner er ikke registrert i databasen. Situasjonen er som forventet. Avrenning fra grunnen er en utfordring.

Overvann

Overvann er en hovedutfordring i området. Overvann i industriområdet er ikke rent. Ulike krav til aktørene gjør det utfordrende. Det er uforutsigbart hvor overvannet kommer fra. Mange tiltak er utført, og/eller planlagt.

Grunnvann

Det er fire grunnvannsbrønner som inngår i overvåkingen av deponiet, disse prøvetas to ganger årlig. Cowi mener fire brønner er for lite for et så stort område. Referansebrønnen er sigevannspåvirket, og det bør etableres ny referansebrønn. Grunnvannet er påvirket, men kilden er ikke nødvendigvis bare Rådalen avfallsdeponi.

Spillvann og sigevann

Alt sigevann føres til Flesland renseanlegg. Ledningsnett i deponiet ligger dypt (15m). Dette er utfordrende, og det blir innlekking på nettet. Pålamyra pumpestasjon har hatt kapasitetsutfordringer. Det pågår tiltak som vil bedre situasjonen.

Resipienter

Ser påvirkning ved utslippspunktet fra Pålamyrsbekken i Fanafjorden. Det er ikke gjort helhetlig kartlegging siden 1994. Det gjøres noe vannovervåking, samt prøvetaking av sedimenter i to punkter. Cowi anbefaler at det gjøres en ny helhetlig kartlegging.

Utslipp til luft

Temaet omhandler støv, gass og lukt. Cowi finner ikke de store avvikene i forhold til forventning i et slikt område. Lukt er tidvis en stor utfordring. Aktørene har etter luktundersøkelsen fått likelydende krav til luktutslipp.

Støy

Støykildene er anleggsstøy, BIRs "tåkelur" samt skytebane.

Brann og eksplosjonsfare

Omtrent alle aktører har lagret noe brannfarlig, og alle har risikovurderinger. Har ikke funnet noe bemerkelsesverdig. Cowi ser en utfordring med avrenning av slukkevann ved en ev. brann. Cowi adresserer behovet for en felles årlig gjennomgang, der naboer bør kunne delta.

Natur og økologi

Området har tidligere vært leveområde for rødlistete fuglearter, nedadgående trend. Det er funnet mange svartelistearter i området, men få er registrert i databasen Artskart.

Vurdering

Det er reelle miljøproblemer i området. Samtidig er det planlagt og utføres mange tiltak med positiv miljøeffekt. Cowi mener hovedutfordringene er vann samt kommunikasjon og samordning i kommunen. Cowi har foreslått en liste med miljøundersøkelser og tiltak for området i sin rapport.

Spørsmål

- Det ble vist til tidligere gjennomførte miljøprøver i privat regi, og at disse alltid har vist at forurensning i området har vært et problem.

Kommunen svarer at vi tar miljøkartleggingen på alvor, og jobber med fortsettelsen av denne. Formen videre er ikke avklart.

- Det ble vist til at indre Fanafjord har svært lite liv. Det er lite liv på bunnen, og tilstanden er dårlig.
Rapporten anbefaler en helhetlig undersøkelse av indre Fanafjord.
- Det ble stilt spørsmål til om fisk og skalldyr fra fjorden var trygt å spise.
Cowi svarte at vi vet for lite om dette, det er et kunnskapshull. Byfjordundersøkelsen dekker ikke biota. Det er foreslått en helhetlig kartlegging av indre Fanafjord for kjemisk og økologisk tilstand. Statsforvalteren viste til vannforskriften.
- Det ble lansert forslag om at avløpsrøret i Fanafjorden forlenges så avløpet slippes ut lenger ute i fjorden.

3. Statsforvalters rolle i Rådalen Hordnes – Statsforvalteren v/Astrid Holte (AH)

Statsforvalteren presenterte sin myndighetsrolle. Statsforvalteren er forurensningsmyndighet for mange bedrifter i området (tillatelse og tilsyn). Det ble presentert liste over bedrifter med utslippstillatelse i området, samt bedrifter som Statsforvalteren har ført tilsyn med.

Det ble gitt en kort innføring om aktuelle bestemmelser fra forurensningsloven samt interkontrollforskriften, samt prosessen rundt tilsyn og oppfølging i etterkant av tilsyn.

Tilsyn ved Rådalen deponi i 2021 ble omtalt. Det ble funnet mange og store avvik ved deponiet, og saken er ikke avsluttet. Tilsynet påpekte funn som miljøkartleggingen støtter.

Statsforvalteren belyste temaet samordning, og viste til et stort behov for samordning i området, utover temaet lukt. Samordning har vært et tema på flere tilsyn. Bedriftene plikter selv å vurdere behovet.

Spørsmål:

- Det ble vist til funn ved tilsyn på deponiet, og stilt spørsmål til hvordan Statsforvalteren følger opp i etterkant.
Aktører plikter å følge opp avvik funnet på tilsyn innen en gitt frist. Statsforvalteren følger opp tilsynsrapporter, og lukker ikke tilsynet før det er dokumentert at avvikene er rettet.
- Det ble stilt spørsmål ved hvor lang tid det skulle ta å rette opp i miljøsituasjonen i området.

4. Orientering om status i planarbeidet – Plan- og bygningsetaten (BK) v/Arne Matthiessen (AM)

AM informerte plansituasjonen i området i dag. Denne er uoversiktlig og utdatert. Den etablerte situasjonen samsvarer ikke med plansituasjonen. Dagens planstatus kan være til hinder for en fornuftig utvikling.

Planprosessen for områdereguleringen ble presentert med faseinndeling. Arbeidet med planen er ikke formelt startet, oppstart er ventet innen kort tid. Det er behov for et riktig bilde av situasjonen og bedriftenes planer fremover før oppstart kunngjøres. Det jobbes nå med å avklare prosessen rundt konsekvensutredning av CO²-fangstanlegg tilknyttet BIRs forbrenningsanlegg. Forventet tid til ferdigstilling og vedtak av planen er 2-3 år, men det er knyttet usikkerhet til dette.

Det ble påpekt at det legges opp til god dialog med de som kjenner området i utarbeidelse av planen. Berørte, naboer og organisasjoner inviteres til å komme med uttale ved oppstart og offentlig ettersyn. Det er størst mulighet for påvirkning tidlig i prosessen, og det oppfordres derfor til å komme med synspunkter ved oppstart.

Håndtering av overvann vil være et tema i planen.

Spørsmål:

- Det kom innspill om at planen må se på helheten i området, og ikke kun enkelttema innenfor planområdet. Det ble vist til områdets kulturhistorie, tidligere sentrum i Fana, landskap, viktige funksjon som rekreasjonsområde utover plangrensene. Det ble anmodet om at planen ikke må utvide industriområdet, men heller søke å begrense dette. *Innspillet tas med i arbeidet. Det foreligger ikke planer om arealutvidelse av industriområdet.*
- Det ble stilt spørsmål ved om miljøkartleggingen vil endre fremdriften i planarbeidet. *Nei, kartleggingen er god kunnskap som tas med i planen, men påvirker ikke fremdriften.*
- Vil konsekvensutredning for CO²-anlegget gi endring i fremdriftsplanen for planarbeidet? *Vanskelig å si per nå.*
- Det ble ytret bekymring for CO²-fangstanlegget og mulig industri og utvidet arealbruk tilknyttet dette. Det ble anmodet om at konsekvensutredningen til planarbeidet utreder et *fullskala* CO²-fangstanlegg, så man får belyst konsekvensene ved et stort anlegg og ikke kun et pilotanlegg.

5. Kommunens vurdering om videre miljøkartlegging/oppfølging – Bergen kommune v/May Britt Hernes

Kommunen er fornøyd med at man nå endelig har fått en helhetlig oversikt over miljøutfordringer i området. Rapporten peker på flere områder som trenger videre kartlegging og inneholder også forslag om konkrete tiltak. Kommunen vil nå ta en vurdering av anbefalingene fra Cowi. Kommunen vil følge opp rapporten videre. Blant annet pekes det på behov for kommunikasjon og samhandling som vil være viktig å følge opp

6. Eventuelt, spørsmål m.m.

- Det ble vist til luktundersøkelsen gjennomført av Sintef. Naboer savner kvalitative beskrivelser av hvordan luktsituasjonen har blitt opplevd.
- Det ble etterlyst ytterligere informasjon fra kommunen.
- Det er bekymring blant naboer i området. Hendelser oppleves ubehagelig når man ikke får svar på hva som har skjedd. *Statsforvalteren svarer at det er behov for bedre kommunikasjon mellom bedriftene og naboene, og at alle bedriftene med tillatelse har krav om å ha en kommunikasjonsplan.*
- Det ble stilt spørsmål ved om man risikerer helseplager ved å oppholde seg/bo i området. *Dette har ikke kartleggingen sett på.*
- Det ble stilt spørsmål til om Cowi har hatt tilgang til all informasjon. Det ble vist til spesifikke rapporter. *Cowi svarte at de har hatt tilgang til utrolig mye informasjon. Kommunen, aktører og rådgivningsselskap har bidratt i informasjonsinnsamlingen. Kan ikke svare spesifikt på om de nevnte rapportene var med, da listen over gjennomgått materiale er lang.*
- Det ble vist til folkehelseloven, og kommunen ble oppfordret til å gjennomføre en folkehelsekartlegging.
- Det ble vist til opplisting av kjemikalier i rapporten. Det er bekymring rundt brann- og eksplosjonsfaren i området og mulig kjedevirkning av en hendelse. *Cowi svarte at alle bedrifter har gjort risikovurdering hver for seg (lovkrav), der naboer er tatt i betraktning. Cowi anbefaler at det gjøres en vurdering i samarbeid. Brannvesenet har ansvar når det gjelder brann, utfører tilsyn.*

- Ølen betong har etablert seg i området i nyere tid. Det ble stilt spørsmål ved manglende utslippstillatelse og internkontroll.
Statsforvalteren svarer at betongblandeverk ikke har krav til utslippstillatelse. Internkontroll må alle ha.
- Det ble etterspurt en digital portal der alle uttaler til planarbeidet blir publisert.
*Etterskrift: Planprosessen er tilgjengelig på kommunens innsynsportal (sak nr. 202022787): [Bergen kommune - Innsyn plan og byggesak](#)
Her publiseres sakens dokumenter, blant annet innspill og merknader, møtereferat mm.*
- Det ble fremmet forslag om at det avholdes en "plandag" for medvirkning til områdeplanen.
BK mener dette er en god idé, og noterer seg forslaget.

BKMB - Seksjon areal og miljø (Arbeidssted)

May Britt Hernes - leder

Ulrikke Christina Kjær - saksbehandler

Dokumentet er godkjent elektronisk.